

Voor minister Guttenberg ligt de wereld open

CSU-politicus populairder dan kanselier Merkel

Achtergrond - 11 augustus 2009

(11 augustus 2009) Hij werd in februari vanuit het niets minister van Economische Zaken. Inmiddels is hij Duitslands populairste politicus. En dat terwijl hij, zegt weekblad *Die Zeit*, “nog geen arbeidsplaats heeft gered.” Karl-Theodor zu Guttenberg (CSU) maakt een droomcarrière. “Hij vertegenwoordigt een nieuwe generatie politici.”

Karl-Theodor zu Guttenberg (1971) kan alles. Tot hij actief werd in de politiek leidde hij jarenlang het familiebedrijf Guttenberg GmbH, een groothandel in isolatiemateriaal. Maar hij had ook musicus kunnen worden, zegt zijn vader, dirigent Enoch zu Guttenberg. Karl-Theodor speelt heel goed piano. Toch koos hij voor de politiek, net als zijn grootvader, die eind jaren zestig staatssecretaris was in de kanselarij van Kurt Georg Kiesinger (CDU). “Politiek zit bij ons in het bloed”, aldus de vader.

Dat de minister van Economische Zaken een Beierse baron is die dure maatpakken draagt, had in zijn nadeel kunnen werken. Maar gecombineerd met een vlotte, vrolijke verschijning, spreekt hij juist tot de verbeelding. Dat geldt ook voor zijn vrouw: een directe nazaat van Otto von Bismarck, beeldschoon en zelf ook politiek actief.

Guttenberg leest Plato in het Oud-Grieks, maar is ook fan van hardrockband AC/DC. Hij is een succesvol ondernemer, maar heeft ook als freelance journalist voor het liberale dagblad *Die Welt* gewerkt. En tussen al zijn werkzaamheden voor het familiebedrijf en de politiek door – Guttenberg is sinds 2002 lid van de Bondsdag – promoveerde hij in 2007 op de constitutionele ontwikkelingen in de VS en Europa.

Ministersposten

De Beierse baron streefde Merkel deze zomer voor het eerst voorbij in de populariteitspeilingen. Een droom voor zijn partij de CSU, het Beierse zusje van de CDU. Die ziet Guttenberg al als kanselier. Niet na de komende verkiezingen, daarvoor heeft de minister nog te weinig ervaring. Maar wellicht in 2013.

Tot die tijd kan Guttenberg alles worden in de politiek, denken de Duitse media. Hij kan in ieder geval minister van Economische Zaken blijven, al is dat als de crisis voorbij is misschien te saai voor een man van zijn kaliber, vermoedt *Der Spiegel*. Minister van Financiën ligt meer voor de hand, schrijft het opinieblad, als de CDU met de FDP gaat regeren en SPD'er Steinbrück dus niet meer voor deze functie in aanmerking komt. En waarom niet minister van Buitenlandse Zaken, vraagt de *Frankfurter Allgemeine Zeitung* zich af.

Guttenberg wil zich daar niet over uitlaten. "Dat gaat ten koste van mijn innerlijke vrijheid", zegt hij. Hoewel hij wel wil toegeven dat de post Gezondheid hem te moeilijk lijkt. Waarmee hij alle andere ministersposten impliciet als opties openhoudt.

Opel

Toch heeft Guttenberg als minister tot nog toe weinig concreet succes geboekt. De redding van Opel is niet aan hem te danken. Hij was er zelfs tegen dat de staat het faillissement van de Duitse autobouwer probeerde af te wenden. Maar kanselier Merkel was voor, en dus moest Guttenberg toegeven. Hij was er bijna om afgetreden.

Ook toen CSU-voorzitter Horst Seehofer pleitte voor de redding van het noodlijdende Beierse postorderbedrijf Quelle kwam Guttenberg met bezwaren. Toch wordt hem dat nauwelijks kwalijk genomen.

Veel Duitsers herinneren zich nog de laatste staatsinterventie van een Duitse regering – die van kanselier Schröder (SPD) bij bouwbedrijf Holzmann in 1999. Dat liep slecht af, het bedrijf ging in 2002 alsnog failliet, schrijft weekblad *Die Zeit*. Ook *Der Spiegel* denkt dat het publiek politieke reddingsacties verdacht vindt. Guttenbergs twijfel aan staatsinterventies is volgens het weekblad in de ogen van de Duitse bevolking geen teken van harde marktideologie, maar juist van gezond verstand.

Verkiezingen

Guttenberg straalt economische competentie uit, zeggen de Duitse media. Hij kan rustig en duidelijk uitleggen wat er aan de hand is. Hij lijkt verstandig en bedachtzaam en gaat niet over één nacht ijs.

De *Frankfurter Allgemeine Zeitung* ziet Guttenberg als de belichaming van een nieuwe generatie politici. Eentje die christelijke, conservatieve en traditionele waarden een nieuwe lading geeft. Een lading die niet meer automatisch het tegenovergestelde is van links-intellectueel. Bovendien is Guttenberg noch een principiële voorstander van staatsinterventie, noch een neoliberal die per se

voor de vrije markt is. Hij wil per geval kunnen bepalen wat er moet gebeuren.

Voor CDU-kanselier Merkel is Guttenberg een zegen. Zijn imago van competente, moderne pragmaticus lijkt veel stemmen te trekken, vooral van de middenstand, waarvan de CDU/CSU al vreesde dat de FDP ermee vandoor zou gaan.

Tegelijkertijd is de CSU-politicus nog te nieuw om een direct gevaar voor Merkels positie te vormen. Zijn populariteit komt haar partij en haar positie vooralsnog alleen maar ten goede.

Marja Verburg is redacteur van het Duitslandweb

Zie ook:

[Interview met Guttenberg \(1999\) over zijn familie \(video\)](#)

Afbeeldingen:

Guttenberg en zijn vrouw in Bayreuth: [dpa/picture-alliance](#)

Merkel en Guttenberg: flickr.com/Michael Panse MdL

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](#).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/700/voor-minister-guttenberg-ligt-de-wereld-open>